

Eduskunnan vastaus EV 109/2022 vp – HE 107/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta (HE 107/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 8/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi tutkittuun tietoon perustuen Harrastamisen Suomen mallin toimivuutta sekä nuorten että harrastusta järjestävien toimijoiden kannalta ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tarvittavien lainmuutosten valmistelemiseksi.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi mahdollisimman pian nuorisolain toimivuutta ja antaa siitä sivistysvaliokunnalle selvityksen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

nuorisolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 23 §, 24 §:n 1 momentti ja 27 § sekä
lisätään lakiin uusi 12 a ja 21 a § sekä 18 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 109/2022 vp

3 luku

Kuntien nuorisotyö ja -politiikka sekä monialainen yhteistyö

12 a §

Harrastamisen Suomen mallin mukainen nuorten harrastustoiminta

Harrastamisen Suomen mallin mukaisen nuorten harrastustoiminnan, jäljempänä *nuorten harrastustoiminta*, tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia mahdollistamalla perusopetukseen osallistuvalla nuorella mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän jälkeen tai ennen sen alkamista. Harrastukseen osallistuminen on nuorelle vapaaehtoista.

Nuorten harrastustoimintaa voi järjestää kunta yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa. Kunta voi järjestää nuorten harrastustoimintaa hankkimalla palveluja myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Kun kunta järjestää nuorten harrastustoimintaa, sen tulee kuulla nuoria heidän harrastusvaikeuksistaan, yhteen sovittaa olemassa olevia harrastamisen hyviä toimintatapoja sekä edistää koulun ja harrastuksen järjestäjien yhteistyötä. Kunnan tulee laatia koulukohtainen harrastussuunnitelma nuorten kuulemisesta saatujen tietojen perusteella. Kunnan tulee huolehtia, että harrastuksen järjestäjällä on tiedot ja taidot sen harrastuksen ohjaamiseen, josta harrastuksen järjestäjä vastaa nuorten harrastustoiminnassa.

17 §

Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuus

Valtionapukelpoiseksi voidaan hyväksyä sellainen nuorisoalan järjestö, joka toteuttaa 2 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja lähtökohtia. Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon järjestön toiminnan merkitys ja vaikuttavuus nuorisotyön ja toiminnan kannalta, järjestön toiminnan ajankohtaisuus sekä toiminnan valtakunnallisuus. Avustuskelpoisuutta harkittaessa edellytetään lisäksi, että järjestö edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta ja että järjestön hallintoa ja taloutta hoidetaan vastuullisesti.

18 §

Valtionavustuksen myöntäminen valtakunnalliselle nuorisoalan järjestölle

Valtakunnallinen nuorisoalan järjestö voi osoittaa saamaansa avustusta omien alueellisten tai paikallisten rekisteröityjen jäsenjärjestöjen toimintaan valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 3 momentin mukaisesti.

Valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon:

Eduskunnan vastaus EV 109/2022 vp

- 1) järjestön toiminnan laatu ja vaikuttavuus;
- 2) järjestön toiminnan ajankohtaisuus;
- 3) järjestön toiminnan laajuus ja saavutettavuus;
- 4) miten järjestö edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa;
- 5) miten järjestö edistää nuorten osallisuutta; sekä
- 6) miten järjestön hallintoa ja taloutta hoidetaan.

Avustettavan toiminnan on oltava yleishyödyllistä ja edistettävä 2 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja lähtökohtia. Hyväksyttävänä menoina ei pidetä liiketoiminnasta tai muusta vastaavasta toiminnasta aiheutuvia menoja.

19 §

Valtionavustuksen myöntäminen valtakunnalliselle nuorisoalan osaamiskeskukselle

Osaamiskeskuksen valtionapukelpoisuutta harkittaessa tarkastellaan hakijan esittämän osaamiskeskustoimintaa koskevan suunnitelman vastaavuutta valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman osaamiskeskuspainopisteisiin sekä esitetyn suunnitelman toteuttamiskelpoisuutta. Valtionapukelpoisuutta harkittaessa edellytetään, että hakijan hallintoa ja taloutta hoidetaan vastuullisesti ja että hakijalla on valtakunnallista osaamista ja kokemusta nuorisotoimialalla. Lisäksi harkinnassa otetaan huomioon osaamiskeskusten muodostama kokonaisuus. Valtionapukelpoisuus myönnetään määräajaksi.

Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon keskuksen tehtävien ja toiminnan laatu ja laajuus. Avustettavan toiminnan on oltava yleishyödyllistä. Hyväksyttävänä menoina ei pidetä liiketoiminnasta tai muusta vastaavasta toiminnasta aiheutuvia menoja.

20 §

Valtionavustuksen myöntäminen nuorisokeskukselle

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy nuorisokeskuksen valtionapukelpoisuuden. Valtionapukelpoisuuden hyväksymisen edellytyksenä on, että keskus toteuttaa 2 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja lähtökohtia ja että keskuksen pääasiallisena tehtävänä on nuorisotyön keinoin tarjota nuorille ohjattua toimintaa ympärivuotisesti. Keskuksen nuorisotyön on edistettävä myös nuorten kansainvälistymistä ja kestävästä kehitystä. Valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon keskuksen talouden ja hallinnon hoito ja toiminnalliset edellytykset, toiminnan laatu, laajuus ja vaikuttavuus sekä nuorisokeskusten muodostama kokonaisuus.

Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon keskuksen nuorisotyön laatu, laajuus ja nuorisokeskuksen toiminnan vaikuttavuus sekä keskuksen talouden ja hallinnon hoito. Avustettavan toiminnan on oltava yleishyödyllistä. Hyväksyttävänä menoina ei pidetä liiketoiminnasta tai muusta vastaavasta toiminnasta aiheutuvia menoja. Mahdollinen ylijäämä on käytet-

Eduskunnan vastaus EV 109/2022 vp

tävä nuorisotyön kehittämiseen sekä nuorisotyön käytössä olevien infrastruktuurien ylläpitoon ja kehittämiseen.

21 a §

Valtionavustuksen myöntäminen nuorten harrastustoimintaan

Valtion talousarvioon voidaan ottaa vuosittain määräraha myönnettäväksi 12 a §:ssä tarkoitettuun nuorten harrastustoimintaan.

Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon järjestettävän harrastustoiminnan laatu ja laajuus, suunnitellun toiminnan ja talousarvion toteuttamiskelpoisuus sekä se, miten kunta toteuttaa 12 a §:n 3 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

Tarkempia säännöksiä nuorten harrastustoiminnan valtionavustuksen saamisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Valtionapukelpoisuuden peruuttaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi peruuttaa 17 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista nuorisolan järjestön, 19 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista nuorisovaltuustoa, 20 §:ssä tarkoitettua nuorisokeskuksen tai 21 §:ssä tarkoitettua nuorten työpajan valtionapukelpoisuuden, jos se ei enää täytä tässä laissa säädettyjä valtionapukelpoisuuden edellytyksiä.

24 §

Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä sekä hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 32 §:ssä.

27 §

Muutoksenhaku

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisusta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Eduskunnan vastaus EV 109/2022 vp

Lain 12 a ja 21 a §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran lukuvuonna 2023—2024 järjestettävään nuorten harrastustoimintaan ja sen toteuttamiseen tarkoitettun valtionavustuksen myöntämiseen.

Valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen sekä nuorisokeskusten valtionavustus vuodelle 2023 myönnetään tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2023 tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla avustusta saaneiden valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen ja nuorisokeskusten valtionapukelpoisuuden ilman erillistä hakemusta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyjen valtionapukelpoisten valtakunnallisten nuorisoalan osaamiskeskusten tehtäviin, valtionapukelpoisuuden edellytyksiin sekä valtionavustuksen myöntämiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 11.10.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri